

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE NOWE MIASTO NAD WARTĄ
NA LATA 2015-2017

WPROWADZENIE

Rodzina, jako pierwsze i podstawowe środowisko społeczne, powinna spełniać zadania, które określić można jako zaspokojenie potrzeb biologicznych, psychicznych, społecznych itp. Występowanie więzi biologicznej lub adaptacji, podziału na określone role, wzajemnych oddziaływań, a także wspólnego charakteru grupy ma ogromny wpływ na zaistnienie rodziny. Owa grupa ludzi odpowiada za rozwój dziecka, stanowi dlań źródło wzorów zachowań i działania, odpowiedniego rozumienia ról pełnionych w społeczeństwie, a także pewnego systemu wartości. Pomędzy członkami rodziny zachodzą liczne relacje z każdym z jej członków, co buduje sieć wzajemnych wpływów kształtujących i modyfikujących się wraz z upływem czasu oraz adekwatnie do przemian zachodzących w składzie, lub działalności rodziny.

Rodzina, jako najważniejsze środowisko wychowujące, ma decydujący wpływ na przyszły kształt i strukturę osobowości dziecka. Każdy rodzaj zaburzeń, dewiacji i odchyżeń w zakresie funkcjonowania rodziny ma swoje reperkusje w zachowaniu dzieci oraz w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny. Niezwykle ważne jest umocnienie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcjonalności realizacji funkcji psychospołecznych.

Czynniki wpływające na zaburzenie prawidłowego funkcjonowania rodziny to: ubóstwo, bezrobocie, narkomania, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc, przestępczość, itp. Stanowią one zagrożenie współczesnej rodziny i mogą prowadzić do wykluczenia społecznego. Działania przemocowe skierowane do rodzin odznaczają się niską efektywnością, gdyż brak jest spójności i koordynacji działań poszczególnych instytucji, co w konsekwencji prowadzi do uzależnienia od instytucji pomocowych. Zachodzi zatem konieczność zmiany pracy z rodziną poprzez podjęcie działań skierowanych na holistyczne ujmowanie problemów rodziny i dążenie do ich prawidłowego rozwiązania. Działania te wymagają wielopłaszczyznowego rozpoznania sytuacji osób i rodzin oraz podjęcia zintegrowanych działań instytucji, które zostały powołane do pracy z rodziną i jej wspierania.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na konieczność opracowania i realizacji 3-letnich programów wspierania rodziny, współpracy z instytucji wspierających rodzinę z dzieckiem poprzez działania profilaktyczne, pracownika socjalnego, asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz podmiotów powołanych do wspierania rodziny. Podmiotem wskazanym do realizacji tego zadania jest Ośrodek Pomocy Społecznej działający w oparciu o ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r., która definiuje pomoc społeczną jako instytucję polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości.

I. WSPIERANIE RODZINY W JEJ PRAWIDŁOWYM FUNKCJONOWANIU

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwości zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje jednocześnie szczęście rodzicielskie

i małżeńskie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizują w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie niebezpieczne dla dziecka, jego rozwoju psychosomatycznego i wychowania. W rodzinach pojawiają się trudności zarówno na skutek czynników zewnętrznych takich jak np. bezrobocie, długotrwała choroba, upośledzenie umysłowe, zaburzenia psychiczne, jak również czynników odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny takich jak : nałogi, przestępczość, przemoc czy zaniedbywanie obowiązków.

Występujące w rodzinie problemy niejednokrotnie są bardzo złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań, a także koordynacji działań wszystkich instytucji zaangażowanych w proces wspierania rodziny.

CEL GŁÓWNY- wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz działanie profilaktyczne na rzecz wzmocnienia rodziny.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1 <i>Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz wspierania rodziny w wychowaniu dzieci.</i>		
Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1) Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci i młodzieży, profilaktyki i uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym, wspieranie wychowawczej roli świetlic opiekuńczo-wychowawczych, realizacja na terenie świetlic wiejskich, szkół i innych placówek wychowawczych programów z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	-liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w szkołach w organizowanych programach profilaktycznych, -liczba dzieci i młodzieży korzystających ze świetlic,	OPS, szkoły z tereny gminy, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, GKRPA
2) Finansowanie istniejących świetlic opiekuńczo-wychowawczych oraz dążenie do tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego na terenie gminy Nowe Miasto nad Wartą	-liczba działających placówek, -liczba dzieci objętych opieką przez placówki wsparcia,	Wójt Gminy, GKRPA, OPS
3) Wspieranie działań poprzez upowszechnianie informacji o uprawnieniach rodziny oraz instytucjach i formach wsparcia	-liczba i rodzaj formy pomocy, -liczba rodzin korzystających ze wsparcia, -liczba instytucji wspierających rodziny,	OPS, szkoły

CEL SZCZEGÓŁOWY 2 <i>Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwianie wyjścia z zaistniałego kryzysu</i>		
1) Wsparcie i rozwój poradnictwa rodzinnego w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji oraz fachowej literatury,	-liczba rodzin objętych działaniami, -liczba i rodzaj działań, -rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania,	GKRPA, OPS, świetlice opiekuńczo-wychowawcze, Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze, pedagog i psycholog szkolny
2) Zapewnienie opieki asystenta rodziny, rodzinom wykazującym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,	-liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodziny, -liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny,	OPS, szkoły
3) Finansowanie szkoleń w celu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji osób pracujących na rzecz rodzin,	-liczba szkoleń, -liczba uczestników,	OPS, firmy szkoleniowe
4) Zapewnienie dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach pomocy,	-rodzaj poradnictwa specjalistycznego, -liczba osób korzystających z pomocy specjalistów,	Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, OPS
5) Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i wykluczeniem społecznym, oraz motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych	-liczba rodzin objętych monitorowaniem,	OPS, Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
6) Monitorowanie środowisk, w których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	-liczba środowisk, -liczba dzieci,	OPS, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
7) Upowszechnianie form aktywnej integracji takich jak : aktywizacja zawodowa, społeczna, edukacyjna i zdrowotna,	-liczba beneficjentów projektu korzystających z poszczególnych form wsparcia,	OPS-realizujący projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS
8) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,	-liczba rodzin wspierających,	OPS, organizacje pozarządowe
CEL SZCZEGÓŁOWY 3 <i>Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny</i>		
1) Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom potrzebującym,	-liczba i formy udzielonej pomocy, -liczba rodzin i dzieci objętych pomocą,	OPS, sponsorzy
2) Objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej,	-liczba osób korzystających z posiłków, -liczba rodzin korzystających z pomocy,	OPS, Szkoły

3) Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy,	-liczba osób-dorośli i dzieci,	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Grupy Robocze, psycholog, Sąd
4) Wspieranie systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej, współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej,	-liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,	OPS, PCPR
CEL SZCZEGÓŁOWY 4 <i>Współpraca i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.</i>		
1) Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży,	-liczba uczestników, -liczba organizowanych form wypoczynku,	GKRPA, OPS, organizacje pozarządowe
2) Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (dzień sportu, dzień dziecka, spotkania opłatkowe)	-liczba uczestników, -liczba organizowanych form integracji społecznej,	Wójt Gminy, GKRPA, Policja, Rady sołeckie, OPS, szkoły, Zespół Interdyscyplinarny

II. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Do realizacji poszczególnych celów prowadzą działania, których wybór został poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest rodzinny wywiad środowiskowy. Działania wspierające rodziny odnoszą pozytywne skutki, wówczas, gdy są prawidłowo rozpoznane i mają charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dziecka, kształtowanie właściwych wartości i norm w procesie wychowania.

Działania profilaktyczne winny być skierowane do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych zagrożeniami oraz przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ustawa z 9 czerwca 2011r. o Wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej definiuje zakres zadań własnych do realizacji przez gminy:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

2.1 Praca z rodziną:

Praca z rodziną ukierunkowana jest na wzmocnienie więzi uczuciowych, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, minimalizowanie czynników negatywnych dla dziecka. Praca na rzecz rodziny odnosi pozytywne skutki, wówczas kiedy jest prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę w formie poradnictwa specjalistycznego, terapię i mediację, pomoc prawną w zakresie prawa rodzinnego. W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań

wszystkich instytucji i służb działających na rzecz rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą realizuje zadania wynikające z ustawy poprzez szeroko rozumianą profilaktykę oraz budowę lokalnego systemu wsparcia oraz współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze profilaktyki ukierunkowanej na dziecko i rodzinę.

2.2 Asystent rodziny:

Rodziny mające trudności w pełnieniu ról opiekuńczych i wychowawczych są wspierane przez asystenta rodzin, który pomaga w przezwyciężeniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Jego zdaniem jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej i niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania sytuacji kryzysowej rodziny.

Asystent rodziny pracuje z całą rodziną, ponieważ ich problemy są ściśle powiązane. Zadaniem asystenta jest wzbudzenie w podopiecznych wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych za niemożliwe.

Przy wykonywaniu swoich obowiązków asystent współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami i osobami specjalizującymi się w dziedzinach na rzecz dziecka i rodziny.

Po zakończeniu pracy z rodziną asystent nadal monitoruje jej funkcjonowanie.

Zgodnie z ustawą o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednego asystenta rodziny nie może przypadać więcej niż 15 rodzin.

2.3 Inne formy działania w ramach realizacji celów:

- 1) Systematyczna współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej.
- 2) Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach.
- 3) Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
- 4) Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną.
- 5) Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistycznego poradnictwo.

III. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców gminy nowe Miasto nad Wartą. Adresatami są dzieci i rodziny z terenów gminy przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Wszystkie dzieci wymagają ochrony swoich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Niski poziom wykształcenia rodziców, bezradność oraz liczne dysfunkcje, czy zachowania patologiczne w rodzinie przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w takich rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Stworzenie dzieciom z tych rodzin możliwości uczestniczenia w zajęciach świetlic opiekuńczo-wychowawczych i programach z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy ma na celu pomóc w odrabianiu lekcji, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz kreowanie prawidłowych wzorców zachowania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

IV. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE POMOC W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą, ul. Jesionowa 2a, Zespół Interdyscyplinarny.
2. Świetlice opiekuńczo-wychowawcze w Boguszynie i Skoraczewie.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Mieście nad Wartą.
4. Policja.
5. Urząd Gminy w Nowym Mieście nad Wartą.
6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Boguszynie.
7. Sąd Rejonowy w Środzie Wielkopolskiej, III Wydział Rodzinny i Nieletnich-kuratorzy sądowi.
8. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Boguszynie.
9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Środzie Wlkp.
10. Placówki oświatowe na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą.
11. Organizacje pozarządowe.
12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej, ul. Szkolna 2.

Dane adresowe i telefoniczne z powyższych placówek można uzyskać w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą ul. Jesionowa 2a, telefon: 61 287 41 61.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą.
2. Szkoły z terenu gminy Nowe Miasto nad Wartą.
3. Urząd Gminy Nowe Miasto nad Wartą.

Przy współpracy z:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wlkp,
- Kuratorami sądowymi,
- Policją,
- Sądem,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

VI. SPODZIEWANE REZULTATY

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowane celów szczegółowych.
2. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Program.
3. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.
4. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
6. Zmiana postaw społecznych.
7. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.
8. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.
9. Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 odbywa się w ramach środków pochodzących z Urzędu Gminy Nowe Miasto nad Wartą oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

VIII. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie programu umożliwi wgląd w realizację działań, ocenę ich skuteczności oraz możliwość podejmowania bieżącej korekty. Monitorowanie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowe Miasto nad Wartą odbywa się na podstawie sprawozdawczości sporządzanej w corocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej, przedkładanym Radzie Gminy Nowe Miasto w terminie do 31 marca każdego roku.

Dodatkowo sporządzane będą również sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny, które przekazane zostaną wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

IX. EWALUACJA PROGRAMU

Miejszem realizacja programu jest obszar Gminy Nowe Miasto nad Wartą. Program Wspierania Rodziny jest zgodny z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2015.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od potrzeb i możliwości finansowych.

X. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek szczególnej troski o dobro rodziny, a więc przede wszystkim o zapewnienie bezpiecznego życia i rozwoju dzieciom wychowującym się w rodzinach.

Preambuła ustawy wskazuje, że nadrzędnymi celami ustawy jest dobro dziecka wymagającego szczególnej ochrony i pomocy osób dorosłych, środowiska rodzinnego i troski o harmonijny rozwój, dobro rodziny jako rzetelnego środowiska rozwoju dziecka oraz skuteczna pomoc dla rodzin przeżywających trudności w opiece i wychowaniu dzieci poprzez zorganizowanie lokalnego systemu ochrony dzieci przy współpracy osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Wsparcie rodziny ma charakter profilaktyczny i przyjmuje się zasadę wczesnej interwencji. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

System wspierania dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ma na celu przywrócenie im zdolności do wypełnienia tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny,

Opracowany Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin.

Wójt Gminy
/-/ Aleksander Podemski